

УДК 378.801

INTRODUCTION OF THE NEW UKRAINIAN SPELLING IN THE EDUCATION OF FOREIGNERS

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ В НАВЧАННЯ ІНОЗЕМЦІВ

Borysova Z.U. / Борисова З. У.*c.f.s., prof. / к.ф.н., проф.*

ORCID 0009-0003-0088-3122

*Interregional Academy of Personnel Management,**Kyiv, Frometivska, 2, 03039**Межрїгіональна Академія управління персоналом,**Київ, Фрометівська, 2, 03039***Borysova V.E. / Борисова В.Є.***phd, as/prof. / д.ф., доц.*

ORCID 0009-0007-5146-391X

*Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture,**Kyiv, Air Force Avenue, 31, 03037**Київський Національний університет будівництва і архітектури,**Київ, проспект Повітряних Сил, 31, 03037*

Анотація. У статті проаналізовано основні новації редакції Українського правопису, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України №437 від 22 травня 2019 року, з точки зору їх адаптації в процесі викладання української мови іноземцям. Відтак, з 2024 року всі освітні процеси, включно з навчанням іноземних громадян, повинні відповідати оновленим орфографічним нормам. Ця стаття аналізує особливості впровадження нової редакції правопису в навчання іноземців, визначає основні виклики та пропонує шляхи їх подолання.

Ключові слова: український правопис, іноземні студенти, фемінітиви, варіантність, орфографічна компетентність, викладання української мови.

Вступ

Мовна освіта іноземців в Україні є важливою складовою інтеграції у світовий освітній простір та популяризації української мови. Редакція Українського правопису 2024 року стала черговим кроком у мовній модернізації, адаптацію до сучасного вжитку й актуалізацію національних традицій. Завершення перехідного періоду впровадження нової редакції Українського правопису вимагає адаптації навчальних програм для іноземців до оновлених норм: переосмислення навчальних матеріалів, оновлення лексико-граматичних вправ та зміни методичних акцентів.

Для іноземних студентів це стало додатковим викликом, оскільки вони змушені засвоювати українську мову в динамічному мовному середовищі, де усталені форми співіснують із новими нормами.

Серед найбільш помітних нововведень — варіативне написання деяких іншомовних слів (наприклад, *проект* замість *проект*, *Афіна* або *Афіни*), зміни у вживанні великої літери, нові правила щодо транслітерації власних назв та імен, а також повернення до історичних форм. Для іноземців це створює труднощі не лише в засвоєнні нових правил, а й у розумінні варіативності та нормативності сучасної української мови.

Методично важливо поєднувати ознайомлення з новими правописними нормами із практичними вправами, що ілюструють реальне вживання мовних форм у сучасному українському контексті. Доцільним є використання паралельного подання старої та нової норми з поясненням причин змін, а також впровадження інтерактивних вправ (картки, тести, мініпроекти), що сприяють кращому закріпленню матеріалу. Також до навчального процесу варто включати актуальні джерела — сучасну пресу, офіційні документи, освітні платформи — які вже застосовують новий правопис, що дає студентам змогу бачити функціонування нових норм на практиці.

Загалом, успішне впровадження нового українського правопису в навчання іноземців вимагає не лише адаптації навчальних матеріалів, а й гнучкого викладацького підходу, що враховує початковий рівень студентів, їхню мотивацію та культурний контекст. Це дає змогу перетворити потенційні труднощі на можливості для глибшого занурення в мовне середовище та формування стійких навичок володіння українською мовою.

Нова редакція правопису передбачає низку змін, серед яких: використання літери "г" у словах іншомовного походження; варіантність написання деяких слів; зміни в правописі іншомовних слів та власних назв; оновлення правил вживання великої літери та дефісу; вживання фемінітивів

Ці зміни мають бути враховані при розробці навчальних матеріалів для іноземних студентів.

Як нормативні форми остаточно закріплено фемінітиви. Вони активно вживаються в офіційному та публічному мовленні. Це сприяє формуванню

мовної рівності, однак викликає труднощі в іноземних студентів через відсутність подібної категорії в багатьох мовах.

Фемінітиви у медіатекстах:

Портал «Українська правда»:

«Міністерка фінансів заявила про зміни в податковій політиці уряду.»

Коментар: Форма *міністерка* замість традиційно вживаної *міністр* щодо жінки.

Газета «День»:

«Дизайнерка з Харкова створила унікальну колекцію одягу з переробленого пластику.»

Коментар: Приклад сучасного фемінітива *дизайнерка*, що відповідає вимогам нового правопису.

Онлайн-видання «НВ»:

«Історикиня Наталя Яковенко виступила з лекцією в Києво-Могилянській академії.»

Коментар: Форма *історикиня* є менш поширеною, але рекомендованою відповідно до правопису.

Деякі фемінітиви можуть мати стилістичну забарвленість або бути рідше вживаними (наприклад, *хірургиня*). У таких випадках доцільно звертатися до контексту та актуального вживання в ЗМІ, офіційних документах тощо.

Методичні рекомендації: порівняльний аналіз форм, вправи на творення та вживання, дискусії з культурним компонентом.

Відновлення вживання літери «г»

Новий правопис підтримує тенденцію ширшого вживання «г» у словах українського походження та запозиченнях: ганок, грати, ґрунт, гудзик, гешефт. Іноземці часто ігнорують «г» як фонетично непомітну, тому слід акцентувати вимову та орфографію.

Новий правопис припускає передавати звук [g] і близькі до нього звуки в іменах і прізвищах також через Г: Гарсія/ Ґарсія, Гегель/ Ґегель, Георг/ Ґеорг, Гете/ Ґете тощо.

Зменшено вживання подвійних приголосних у запозиченнях: бароко замість барокко, мануал замість мануалль, панно залишається.

Це полегшує засвоєння правопису для іноземців, однак варіантність викликає плутанину.

Залишено паралельні варіанти у ряді випадків: аудіо-/авдіо-, проєкт/проект, Ірак/Іраку. Це вимагає пояснення, що деякі варіанти рівнозначні, а вибір залежить від стилістики чи джерела. У словах, що походять із давньогрецької й латинської мов, буквосполучення **au** звичайно передається через **ав**: автентичний, автобіографія, автомобіль, автор, авторитет, автохтон, лавра, Аврора, Мавританія, Павло.

У запозиченнях із давньогрецької мови, що мають традицію передавання буквосполучення **au** шляхом транслітерації як **au**, допускаються орфографічні варіанти: аудієнція і авдієнція, аудиторія і авдиторія, лауреат і лавреат, пауза і павза, фауна і фавна.

Лінгводидактичні аспекти впровадження правописних норм у навчання іноземців. Види труднощів:

- Фонетичні: вимова літери «г», розрізнення подовжених і м'яких приголосних.
- Морфологічні: засвоєння моделей творення фемінитивів.
- Лексичні: вибір правильного варіанту іншомовного слова.
- Культурні: розуміння мотивів правописної варіативності.

Методичні рекомендації

- Упроваджувати нові норми поетапно через порівняння старих і нових форм.
- Створювати вправи на редагування текстів відповідно до нового правопису.
- Аналізувати тексти медіа з актуальними правописними моделями.

Рекомендації щодо впровадження:

1. Оновлення навчальних програм: розробка нових підручників та посібників, що відповідають оновленим нормам правопису.

2. Підвищення кваліфікації викладачів: організація семінарів та тренінгів для викладачів української мови як іноземної.

3. Інформування студентів: проведення ознайомчих занять та консультацій для іноземних студентів щодо змін у правописі.

4. Моніторинг та оцінка: регулярне оцінювання ефективності впровадження нових норм у навчальний процес.

Основними викликами впровадження є: необхідність оновлення навчальних матеріалів та підручників; підвищення кваліфікації викладачів щодо нових орфографічних норм; адаптація іноземних студентів до змін у правописі, особливо тих, хто розпочав навчання за старими нормами.

Впровадження нової редакції правопису сприятиме: уніфікації мовної освіти для іноземців; підвищенню якості викладання української мови; кращій інтеграції іноземних студентів у українське мовне середовище.

У контексті цифрової трансформації освіти електронні ресурси та інтерактивні платформи відіграють дедалі важливішу роль у навчанні української мови як іноземної, зокрема у засвоєнні нових норм українського правопису. Завдяки широкому розповсюдженню мобільних застосунків, онлайн-курсів, віртуальних класів та мультимедійного контенту, іноземні студенти отримують змогу навчатися в зручному темпі, з адаптованими прикладами й доступом до актуальної інформації.

Сучасні освітні онлайн-платформи включають українську мову до переліку своїх мовних курсів. Серед найбільш ефективних платформ варто згадати:

Promova, LingQ, Duolingo — мають окремі модулі з української мови, хоча потребують оновлення відповідно до правопису 2024 року.

Mova.info, Освітній портал МОН — пропонують тематичні тести, відео та презентації з орфографії. Особливо цінними є вправи з редагування та відео аналіз змін, які дають змогу студентам не лише ознайомитися з теорією, а й одразу застосувати її на практиці.

Quizlet, Kahoot, Wordwall — використовуються для створення авторських інтерактивних вправ, флешкарт і вікторин з правопису.

Окрему роль у поширенні правописних новацій відіграють соціальні мережі та медіа-платформи. Освітні блогери й мовознавці активно використовують TikTok, Instagram і YouTube для публікації коротких відеороликів з поясненням нововведень, супроводжуючи їх інфографікою, прикладами з повсякденного мовлення та актуальними кейсами з медіа. Така подача інформації виявляється особливо ефективною для молоді, оскільки поєднує навчання з розважальним елементом і формує природне мовне середовище.

Перевагами цифрових інструментів є не лише їхня доступність, а й можливість індивідуалізації навчального процесу. Кожен студент може працювати у власному темпі, обираючи ті формати й ресурси, які найбільше відповідають його стилю навчання. До того ж, мультимедійна підтримка — зокрема озвучення, відео та інтерактивна графіка — значно полегшує запам'ятовування нових правописних форм і розуміння їхнього контекстуального вживання.

Ефективне поєднання традиційних методів викладання з сучасними електронними платформами дає змогу зробити процес засвоєння нового правопису не лише продуктивним, а й привабливим для іноземних студентів. Для викладачів це відкриває можливості створення авторських курсів, використання LMS-систем (Moodle, Google Classroom) і проведення інтерактивних занять, спрямованих на розвиток мовної й орфографічної компетентності відповідно до сучасних норм української мови.

Висновки

Редакція Українського правопису 2024 року має вагомий вплив на викладання української мови іноземцям. Інтеграція нових норм сприяє не лише мовній, а й культурній компетенції. Це вимагає оновлення навчальних програм, створення адаптованих вправ і розвитку міжкультурної чутливості у викладачів. Важливо не лише навчити формам, а й пояснити їхню комунікативну, соціальну та символічну функцію в сучасній українській мові. Впровадження нової редакції Українського правопису в навчання іноземців є необхідним кроком для забезпечення якісної мовної освіти. Незважаючи на певні виклики, системний

підхід та підтримка з боку освітніх установ сприятимуть успішній адаптації іноземних студентів до оновлених орфографічних норм.

Література

1. Кабінет Міністрів України. Постанова №437 від 22 травня 2019 року "Про затвердження нової редакції Українського правопису". (Цифрова бібліотека НАПН України)
2. Міністерство освіти і науки України. Наказ №1033 від 28 липня 2019 року "Про впровадження нової редакції Українського правопису". (Цифрова бібліотека НАПН України)
3. Кучеренко І.А. Нова редакція Українського правопису: шляхи впровадження у фахове мовлення педагога. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. (Цифрова бібліотека НАПН України)
4. Osvitoria.media. "НМТ 2025 з української мови: готуємося за новим правописом". (Osvitoria)
5. Міністерство освіти і науки України. "Вступ іноземців". (Головна)
6. Альохіна, Світлана Василівна. "Формування та розвиток креативної особистості у процесі мовного навчання іноземних студентів." (2024).
7. Василик, Марина Степанівна, Ольга Петрівна Яциняк, and Оксана Леонідівна Орендарчук. "Використання цифрових технологій у навчанні іноземним мовам: дослідження ефективності та викликів." *Педагогічна Академія: наукові записки* 17 (2025).
8. Деняк, Д. О., and А. М. Нечай. "УПРОВАДЖЕННЯ НОРМ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПISY НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ." *Рекомендовано до друку Педагогічною радою КФК СумДУ (протокол № 21 від 27.06. 2024 р.):* 165.
9. Кучеренко, Ірина Анатоліївна. "Нова редакція Українського правопису: шляхи впровадження у фахове мовлення педагога: навчальний посібник." (2024).

10. Стеблина, Наталія, and Владислав Борищук. "Комп'ютерний аналіз впровадження оновлених мовних норм правопису в інтернет-виданнях України." (2025).

11. Черіпко, С. І., Л. А. Добровольська, and Л. І. Харченко. "ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ." *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*: 53.

Abstract. *The article analyzes the main innovations of the version of the Ukrainian spelling, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 437 of May 22, 2019, from the point of view of their adaptation in the process of teaching the Ukrainian language to foreigners. Therefore, from 2024, all educational processes, including the education of foreign citizens, must comply with the updated spelling standards. This article analyzes the peculiarities of the introduction of the new version of spelling in the education of foreigners, identifies the main challenges and suggests ways to overcome them.*

Keywords: *Ukrainian spelling, foreign students, feminatives, variation, spelling competence, teaching the Ukrainian language.*

Статтю надіслано: 14.05.2025

Борисова З.У., Борисова В.Є.